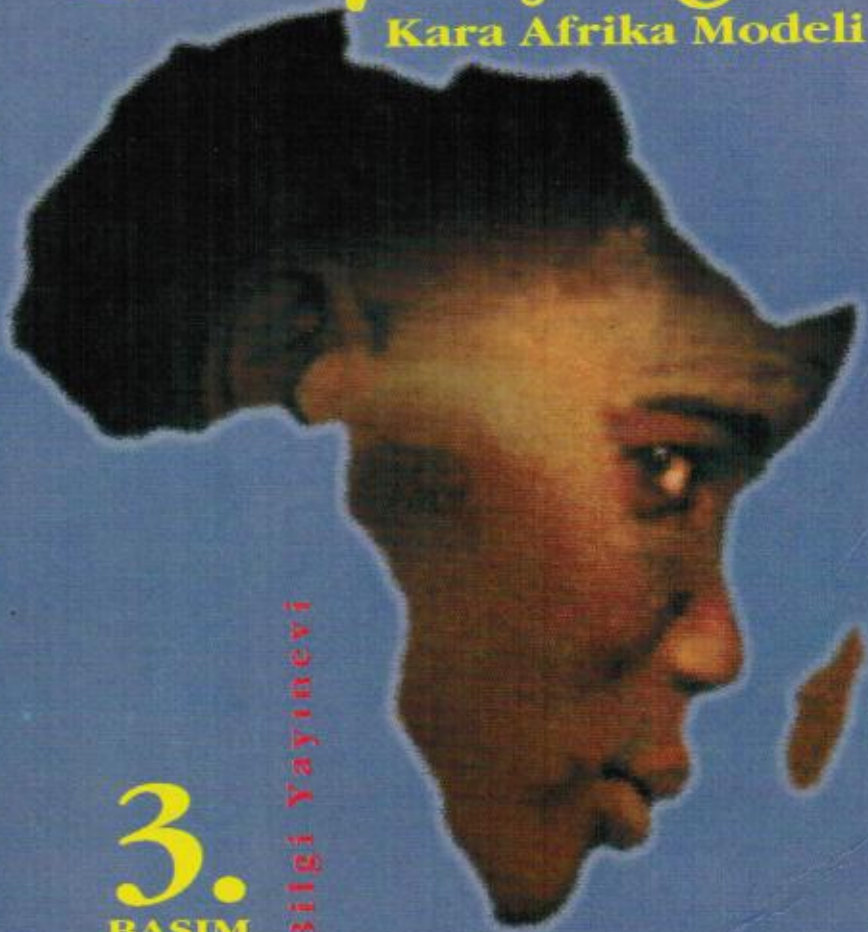

Baskın Oran
Az gelişmiş Ülke
Milliyetçiliği

Kara Afrika Modeli

3.
BASIM

Bilgi Yayınevi

İÇİNDEKİLER

(Ayrıntılı)

3. Basıma ÖNSÖZ.....	11
1. Basıma ÖNSÖZ.....	15

GİRİŞ

MİLLİYETÇİLİK NEDİR?

I- Milliyetçilik Kavramı ve Karmaşıklığı.....	19
Farklı Siyasal İşlevler.....	20
Yaklaşım, Tanım, ve Sınıflandırmaların Sakatlığı.....	22
Türkiye'ye Özgü Durumlar.....	26
II- Milliyetçiliğin Üçlü Yapısı.....	33
Bir Duygu Olarak Milliyetçilik.....	33
Bir İdeoloji Olarak Milliyetçilik.....	37
Bir Toplumsal Hareket Olarak Milliyetçilik.....	41

BİRİNCİ BÖLÜM

KLASİK MİLLİYETÇİLİK KAVRAMI VE AZGELİŞMİŞ ÜLKE MİLLİYETÇİLİĞİ

I- Batı Avrupa'da Milliyetçilik.....	47
A- Batı Avrupa'da Milleti Doğuran Ortam.....	47
Feodal Sistemin Bozulması ve Mutlakiyetçi Krallıkların Kurulması.....	47

Değişmenin Yarattığı Sonuç:	
Milletin Ortaya Çıkması	49
B- Yeni Toplum ve Yeni İdeoloji: Milliyetçilik	50
Mutlakiyetçi Krallığın Siyasal Kuramı: Toplumsal	
Sadakatın Prense Yönelmesi	50
Geçiş Dönemi: Akılcı Aydınlanma Çağı ve Bireyci	
Kuramlar Çağı	51
Toplumsal Sadakatın Millete	
Yönelmesi ve Milliyetçilik	53
C- Batı Avrupa'da Milliyetçiliğin Siyasal İşlevi,	
Nitelikleri ve Tartışılması	54
II- Orta Avrupa'da Alman Milliyetçiliği	58
Farklı Bir Oluşum ve Nitelik:	
Devlete Verilen Önem	58
Farklılığın Nedenleri	60
Almanya'da Milliyetçiliğin Siyasal İşlevi: Ulusal Birlik	62
III- Doğu Avrupa'da Milliyetçilik	64
Farklı Bir Ortam: Devlete ve Bağımsızlığa Verilen Önem	64
Yunan Milliyetçiliği Örneği: Balkanlarda Milliyetçilik	65
Doğu Avrupa'da Milliyetçiliğin Siyasal İşlevi:	
Ulusal Bağımsızlık	66
IV- Avrupa'da Milliyetçiliğin Nitelik	
Değiştirmesi ve Emperyalizm	68
19. Yüzyıl Milliyetçiliğinin Nitelikleri ve	
Tartışılması	68
Avrupa'da Ortam Değişikliği	69
Milliyetçiliğin "Aşırılılaşması" ve Yeni Siyasal İşlevi	73
V- Az gelişmiş Ülke Milliyetçiliğinin Farklı Modeli	76

İKİNCİ BÖLÜM

KARA AFRİKA'DA MİLLİYETÇİLİK

DUYGUSUNUN DOĞUŞU

I- Milliyetçilik Duygusunun Doğuşunda Temel Etkenler	83
A- Avrupa'ya Açılıştan Önce Afrika'da Geleneksel Yapı	83
B- Afrika'da Geleneksel Yapının Bozulması	87
1- Misyoner (Batı) Eğitimi ve Hıristiyanlık	87
2- Geleneksel Yapının Değişmesi ve Emperyalizm	94
a) Emperyalizm ve Köylü: Ücretlinin (İşçinin)	
Ortaya Çıkması	96
<i>Para Ekonomisi ve Sonuçları (96), Kent-</i>	
<i>leşme ve Sonuçları (98), Haberleşmenin ve</i>	
<i>Yatay Hareketliliğin Artması (101), İşçi Sı-</i>	
<i>nıfı ve Milliyetçilik (102)</i>	
b) Emperyalizm ve Yerli Burjuvazi	104
<i>Aracı Yerlilerin Ortadan Kalkması ve Av-</i>	
<i>rupalı Şirketler (104), İhracata Dönük Üre-</i>	
<i>tim ve Sonuçları (105), Burjuvazi ve Mil-</i>	
<i>liyetçilik (107)</i>	
C- Devrimci Önderliğin Ortaya Çıkması	108
1- Kabile Şeflerinin Çöküşü	108
a) Kabile Şeflerinin Çöküş Nedenleri	109
b) Kabile Şefleri ve Milliyetçilik	112
2- Yeni Seçkinlerin Doğuşu: Aydınlar	114
Az gelişmiş Ülkeler ve Aydın Kavramı	114
Afrika'da Aydınları Doğuran Ortam	116
Aydınları Huzursuz Yapan Ortam	118
Afrika Aydınları ve Milliyetçilik	120

II- Afrika Milliyetçiliğinin Doğuşunda Yardımcı Etkenler	122
Uluslararası Derneklerin Etkisi	122
Amerika Kıtasından Gelen Etkiler (Panafrikanizm)	123
İkinci Dünya Savaşının Etkileri	124
Birleşmiş Milletler Örgütü'nün Etkisi	126
Uluslararası Ortamın Etkisi	126
III- Afrika Milliyetçiliğinin Tanımı ve Niteliği Sorunu	128
A- Kara Afrika Milliyetçiliğinin Tanımı Sorunu	128
1- Geniş ve Dar Tanımlar	128
2- Ne Afrika Milliyetçiliğidir, Ne Değildir?	132
a) Protesto Hareketleri: İlk Direnişler, Etiyopyacılık ve Mehdilik	132
b) Pozitif Eylem: Milliyetçilik	139
B- Kara Afrika Milliyetçiliğinde Farklı Nitelik Sorunu	142
1- Afrika Milliyetçiliğinin Farklı Belirliş Biçimleri	142
2- Karakter Farklarının Nedenleri	143
Avrupa Kültürünün Etki Derecesi	143
Sömürgeci Devletin Politikası	144
Beyaz Kolonların Varlığı	148
Kabile Yapılarının Farklılığı	153

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KARA AFRİKA MİLLİYETÇİLİĞİNİN İDEOLOJİSİ

I- Genel Kuramsal Çerçeve	161
A- Toplumun Gereksinimleri Açısından İdeoloji	162
B- Batılılaşmış Seçkinlerin Çıkarları Açısından İdeoloji	165

II- Afrika Milliyetçiliği İdeolojisinin İşlevleri	167
A- Sömürgelelikten Kurtulmak	167
1- Kurtuluş Yolunun Seçimi: Liberalizm Yoluyla Bağımsızlık	167
2- Bağımsızlık Fikrinin Ortaya Çıkış Süreci	169
3- Bağımsızlık Döneminin İdeolojik Tahlili	177
a) Bağımsızlık ve Milliyetçi İdeolojinin Açmazı	177
b) Açmazı Gidermenin Yolları: "Panafrikanizm" Kavramı ve Kendini Uluslararası Toplumda Kabul Ettirme	179
B- Gerçek Bağımsızlığı Kazanmak: "Modernleşme"	182
1- Siyasal Modernleşme: Ulusal Birliğin Kurulması	182
a) Siyasal Modernleşme Açısından İdeolojinin Mevcut ve Potansiyel Sorunları: Etnik ve Sınıfsal Bölünmeler	183
b) İdeolojinin Ulusal Birlik Sorununa Cevapları	186
Yaklaşımın Seçimi: Antiçoğulculuk ve Yukarıdan Devrimcilik	186
Silahların Seçimi	189
<i>Anayasal Silah: Üniter Devlet (189), Örgütsel Silah: Tek Parti (191), Diğer Önlemler(195)</i>	
Ulusal Birlik Sorununun Çözümü ve Afrika'nın Siyasal Modernleşmesi Kavramı Üzerine Düşünceler	198
2- Ekonomik Modernleşme: Sınaileşme Yoluyla Kalkınma	199
a) Ekonomik Modernleşme Açısından İdeolojinin Mevcut ve Potansiyel Sorunları: Geri Kalmışlık ve Sınıfsal Bölünmeler	200
b) İdeolojinin Ekonomik Modernleşme Sorununa Cevapları	204

Kurtuluş Yolunun Seçimi: Sınaileşme.....	204
Yaklaşımın Seçimi: Antiçoğulculuk ve Yukarıdan Devrimcilik.....	205
Silahların Seçimi.....	207
<i>Afrika Sosyalizmi (207), Tartışmalı Bir Kalkınma Aracı: Panafrikanizm (218)</i>	
C- Kendini Aramak ve Kanıtlamak.....	221
1- Neden "Kendini Arama"?	221
2- Kendini Aramanın ve Kanıtlamanın Yolları.....	222
a) "Afrika Kişiliği" Kavramı: Panafrikanizm ve Négritude.....	222
<i>Panafrikanizm (222), Négritude (226), "Afrika Kişiliği"nin Uygulanması (228)</i>	
b) Afrika Milliyetçiliğinin Dış Politikası.....	229
<i>Politikaya ve Örgütlere Aktif Katılma (231), Panafrikanizm (232), Emperyalizme ve Ye- ni Sömürgeciliğe Karşı Oluş (232), Ulusla- rarası Hukuk Anlayışı (233), Bloksuzluk (Bağlantısızlık) Politikası (234)</i>	
III- Kara Afrika Milliyetçiliği İdeolojisinin Genel Bir Değerlendirmesi.....	236

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KARA AFRIKA MİLLİYETÇİLİĞİNİN SORUNLARI

I- Emperyalizmin Mirası ve Kalıntıları Sorunu.....	245
A- Emperyalizmin Mirası: Kara Afrika'da Sınırlar ve Azınlıklar.....	245

Yapay Sınırlar Sorunu ve Çözüm Yolu: Uti Possidetis.....	246
Azınlıklar Sorunu ve Çözüm Yolu: Afrika Ülkelerinin Kendine Özgü Self Determinasyon Anlayışı.....	248
B- Emperyalizmin Kalıntıları: Beyaz Yönetimler ve Kurtulmamış Topraklar.....	250
Beyaz Yönetimler Sorunu.....	251
Kurtulmamış Topraklar Sorunu.....	254
II- Kara Afrika'da Birleşme (Panafrikanizm) Sorunu.....	258
A- Panafrikanizmi Gerçekleştirme Yolları.....	259
Nkrumah ve Federalist Yaklaşım.....	259
İşlevselci Yaklaşım ve Sonuç: Bloklaşmalar.....	260
B- Umutlar ve Engeller.....	264
III- İdeolojik Uygulamanın Doğurduğu Sonuçlar.....	269
A- Siyasal Rejim Sorunu ve Askerî Darbeler.....	269
1- Askerî Darbelere Götüren Ortam.....	269
a) Rejimin Meşruluğunun Zayıflaması.....	269
<i>"Onlar Bilinci"nin Zayıflaması, "Biz Bilin- ci"nin Güçlenememesi (270), Tek Parti'nin Bozulması (271)</i>	
b) Anayasal Demokrasinin İşlemesini Güçleştiren Koşullar.....	275
2- Kara Afrika'da Askerî Darbeler.....	277
Orduyu Harekete Geçiren Nedenler.....	277
Askerî Darbeler ve Kara Afrika Milliyetçiliği.....	280
B- Sosyo-Ekonomik Gelişme ve Sonucu.....	282
Potansiyel Sorunun Gerçeği Dönüşmesi: Sınıflaşma.....	282

Sınıflaşmanın Yarattığı Sorunlar.....	283
En Büyük Tehlike: Etnik Bölünmelerle Sınıfsal Bölünmelerin Çakışması.....	284
SONUÇ.....	289
EKLER.....	297
EK-1: Afrika'da Önemli Gelişmeler (1974 - 1980).....	299
EK-2: "Emperyalizmin Kalıntıları Sorunu"nun Çözümü	324
EK-3: 1980 Sonrasında Afrika Sosyalizmi.....	343
EK-4: Afrika Zama dizini (1980 – 1996).....	349
EK-5: Haritalar : Afrika 1939 ve Afrika 1996	
KAYNAKÇA.....	365
DİZİN	381
İÇİNDEKİLER (Ayrıntılı)	389